

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj – april/travanj 2022. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	5
<i>Kretanje industrijske proizvodnje.....</i>	5
<i>Maloprodaja.....</i>	6
<i>Građevinarstvo.....</i>	7
<i>Tržište rada.....</i>	8
2. Javne finansije.....	11
<i>Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini.....</i>	11
<i>Diirektni porezi, doprinosi i neporeski prihodi</i>	13
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	14
<i>Cijene.....</i>	14
<i>Monetarni sektor.....</i>	16
<i>Bankarski sektor.....</i>	17
<i>Berze u Bosni i Hercegovini.....</i>	19
4. Vanjski sektor.....	20
<i>Vanjskotrgovinska robna razmjena.....</i>	20
5. Strana direktna ulaganja.....	24

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu Bosne i Hercegovine. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

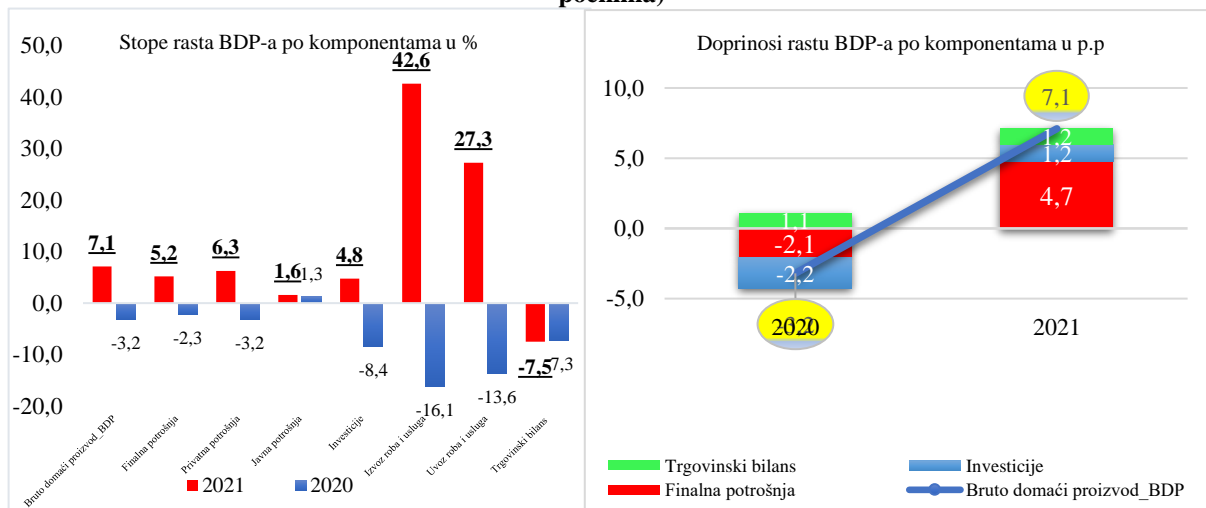
Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju Bosne i Hercegovine.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima Bosne i Hercegovine koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu Bosne i Hercegovine.

* * *

Prema podacima BHAS-a za 2021. godinu (statistika nacionalnih računa, rashodni pristup kvartalne serije) ukazuju da je Bosna i Hercegovina u 2021. godini ostvarila relativno snažan ekonomski rast od preko 7% u odnosu na prethodnu godinu.¹ Međutim, vrijedi istaći da je ova relativno visoka stopa ekonomskog rasta u dobroj mjeri posljedica i niske osnovice (bazni efekt) iz prethodne godine, obzirom da je Bosna i Hercegovina usljed širenja globalne pandemije virusa Covid 19 zabilježila pad BDP-a. S druge strane, ako se ekonomski rast u Bosni i Hercegovini u 2021. godini posmatra komparativno po zemljama može se konstatovati da je isti bio u rangu regionalnog prosjeka zemalja Zapadnog Balkana i ostvaren je ponajviše zahvaljujući povećanju privatne potrošnje i izvoza. Pregled strukture ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u 2021. godini prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 1: Struktura ekonomskog rasta u 2021. godini (stope rasta u % i doprinosi rastu u procentnim poenima)

Izvor: BHAS

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci za K4 2021. godine“, 31.03.2022. godine.

Kada je u pitanju ekonomski rast u Bosni i Hercegovini 2022. godini vrijedi istaći da podaci statistike nacionalnih računa nisu bili raspoloživi za upotrebu u vrijeme pripreme ovog izvještaja. S toga je procjena ekonomskih kretanja u 2022. godini napravljena na bazi kratkoročnih statističkih pokazatelja koji su bili dostupni. Prema trenutno raspoloživim preliminarnim podacima BHAS-a za 2022. godinu čini se da je trend rasta ekonomske aktivnosti u Bosni i Hercegovini nastavljen. Naime, prema podacima BHAS-a za period januar-april 2022 godine u Bosni Hercegovini je registrirano povećanje fizičkog obima industrijske proizvodnje od 4,6%. Ovo povećanje fizičkog obima industrijske proizvodnje u najvećoj mjeri je posljedica povećanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od 9,3%, dok je s druge strane u okviru sektora za proizvodnju električne energije i rudastava zabilježeno smanjenje proizvodnje od 6,1%, odnosno 0,2% respektivno. Ovo povećanje proizvodnje u okviru prerađivačke industrije najvjerovatnije je posljedica pozitivnih ekonomskih kretanja u vanjskom okruženju ponajviše u zemljama EU, kao i novonastalih uslova poslovanja nakon globalne pandemije virusa Covid19. Naime, prema podacima EUROSTAT-a za K1 2022. godine u zemljama EU nastavljen je snažan rast ekonomske aktivnosti što potvrđuje stopa ekonomskog rasta od 5% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po zemljama, registrirane stope rasta BDP u K1 2022 godine su iznosile: Njemačka 3,7%, Italija 5,8%, Austrija 8,7%.² Ovaj rast ekonomske aktivnosti i rast izvozne tražnje u periodu januar-april 2022. godine rezultirali su snažnim rastom bh. robnog izvoza od preko 40% u odnosu na isti period prethodne godine. Međutim, prilikom interpretacije ovih stopa rasta treba imati na umu da je tokom ovog perioda došlo do značajnog rasta cijena. Naime, prema podacima IMF-a ukupni indeks svjetskih cijena je uvećan za preko 50%, pri čemu je porast cijena energenata je iznosio za oko 70%, hrane 22%, dok je cijena metala uvećana za 13%.³ S druge strane, pored povećanja izvoza roba u periodu januar-april 2022. godine zabilježeno je povećanje uvoza roba od 42,1% u nominalnom smislu. Ovakva kretanja izvoza i uvoza roba doveli su do povećanja vanjskotrgovinskog deficita od preko 50% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, kada je u pitanju kretanje domaće tražnja (privatne potrošnje i investicija) vrijedi istaći da je dostupnost podataka za precizniju analizu bila veoma ograničena. Određeni kratkoročni pokazatelji kako što je povećanje broja zaposlenih od preko 3%, realni rast plata od oko 2%, postepeni oporavak tržišta kredita i dvocifreni rast prihoda od indirektnih poreza bi mogli ukazivati na određeni rast privatne potrošnje. Međutim, ono što vrijedi istaći da su početak 2022. godine definitivno obilježi povećani inflatorni pritisci, odnosno snažan rast cijena prije svega energenata i hrane. Tako je prema podacima BHAS-a za period januar-april 2022. godine u Bosni i Hercegovini registriran rast indeksa potrošačkih cijena od 9,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Rastući inflatorni pritisci kao i ograničena raspoloživost podataka dodatno usložnjavaju preciziju analizu kretanja privatne potrošnje odnosno doprinosa iste u ekonomskom rastu u Bosni i Hercegovini u 2022. godini. Slična situacija je i sa kretanjem investicija u Bosni i Hercegovini, obzirom da podaci iz nacionalnih računa za K1 2022. godine nisu bili dostupni u vrijeme pripreme ovog izvještaja. U kontekstu analize kretanja investicija u Bosni i Hercegovini u 2022. godini jedini referentan podatak je povećanje uvoza kapitalnih proizvoda od preko 20% kako i slabšan rast ukupnih građevinskih radova u BiH od oko 2%, što nije dovoljno preciznu analizu kretanja investicija i doprinos istih u ekonomskom rastu Bosne i Hercegovine.

² Eurostat, Euroindicators, „Preliminary flash estimate for the first quarter of 2022 „, 52/2022 - 29 April 2022

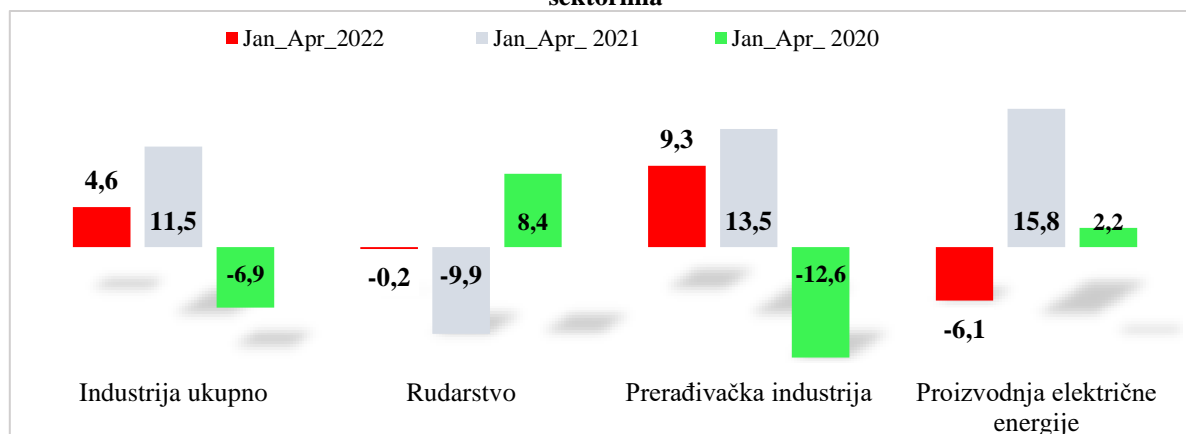
³ <https://data.imf.org/?sk=471DDDF8-D8A7-499A-81BA-5B332C01F8B9&sId=1547558078595>

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

Tokom prethodne godine došlo je do osjetnijeg ekonomskog oporavka kako u eksternom okruženju tako i u Bosni i Hercegovini. Jačanje ekonomskog rasta u glavnim trgovinskim partnerima pozitivno se odrazilo na izvoznu tražnju a samim tim i na proizvodne procese u zemlji što je rezultiralo povećanjem fizičkog obima industrijske proizvodnje od preko 10%.⁴ Trenutno raspoloživi statistički podaci (međunarodni i domaći) za 2022. godinu ukazuju na to da je trend rasta privredne aktivnosti nastavljen. Naime, prema podacima Eurostata za K1 2022. godine u zemljama EU zabilježen je ekonomski rast od 5%, dok je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje iznosio oko 3% u odnosu na prethodnu godinu.⁵ Čini se da je sličan trend rasta industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini nastavljen i u 2022. godini. Naime, prema trenutno raspoloživim preliminarnim podacima BHAS-a za period januar-april 2022. godine u Bosni i Hercegovini je registriran rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 4,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo povećanje proizvodnje ostvareno je isključivo zahvaljujući povećanju proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini od preko 10%. S druge strane, u okvirima sektora rudarstvo i proizvodnja električne energije zabilježen pad proizvodnje od 0,2% odnosno 6,1% respektivno.⁶ Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po sektorima u periodu januar-april 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 2: Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u januar-april 2022. godine po sektorima

Izvor: BHAS

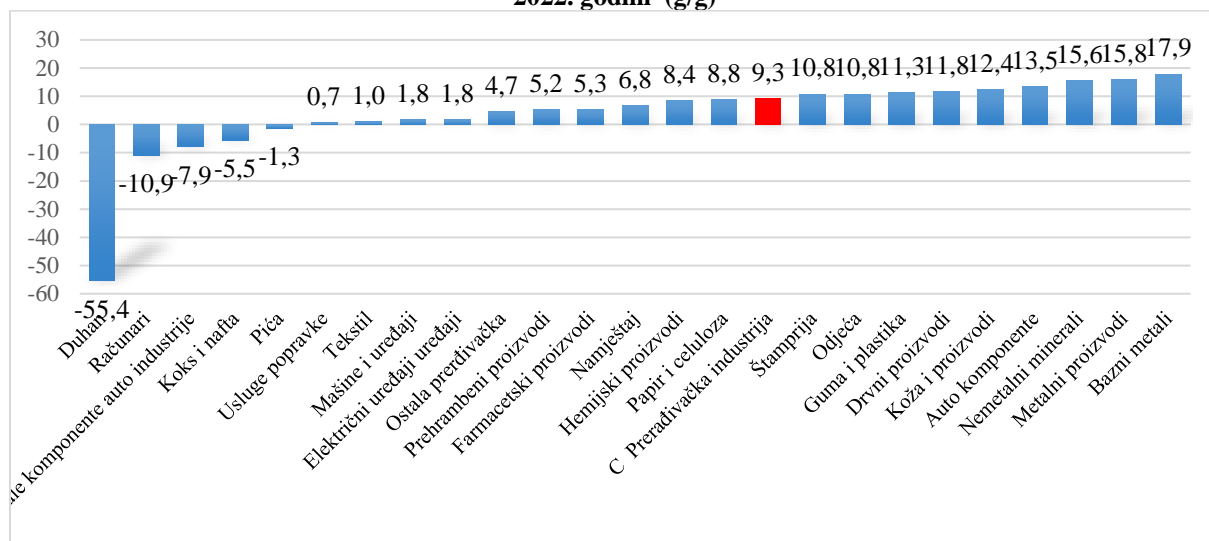
Proizvodni procesi u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini u velikoj mjeri su determinisana kretanjem izvozne tražnje odnosno privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima zemalja EU. U skladu s tim, prilično snažan ekonomski rast u zemljama EU od oko 5% rezultirao je povećanjem fizičkog obima proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od 9,3%, dok je zaposlenost u okviru iste uvećana za oko 4%. Posmatrano po granama najznačajniji rast proizvodnje je ostvaren u okviru tradicionalno izvoznih grana koje svoje proizvode plasiraju na tržišta zemalja EU. Pregled kretanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije po granama u periodu januar-april 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod.

⁴Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za decembar 2021. godine-prethodni podaci“, 26.01.2022. godine.

⁵ Eurostat, Euroindicators, „Industrial Production“, 43/2022, 20 April 2022.

⁶Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za april 2022. godine-prethodni podaci“, 26.05.2022. godine.

Grafikon 3: Stope rasta proizvodnje u okviru prerđivačke industrije po granama u periodu januar-april 2022. godini (g/g)

Izvor: BHAS

Maloprodaja

Prema zvaničnim podacima BHAS-a u periodu januar-april 2022. godine ukupan promet u maloprodaji je iznosio 4,39 milijardi KM⁷, odnosno ukoliko se gleda godišnja stopa realnog rasta, u odnosu na isti period prethodne godine, ostvaren je veći promet za 19,1%. Povećan promet u navedenom razdoblju, usljed značajnijeg rasta nabavnih cijena što se sasvim sigurno odrazilo i na porasta nivoa cijena u maloprodaji, najviše je vidljiv kod trgovine motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicima (u daljem tekstu s.p.) gdje je zabilježen rast prometa za 144 miliona KM (odnosno za 26,5% g/g) te kod prometa u trgovini na malo osim trgovine motornim gorivima u s.p. koji je viši za 350 miliona KM (odnosno za 17,4% g/g).

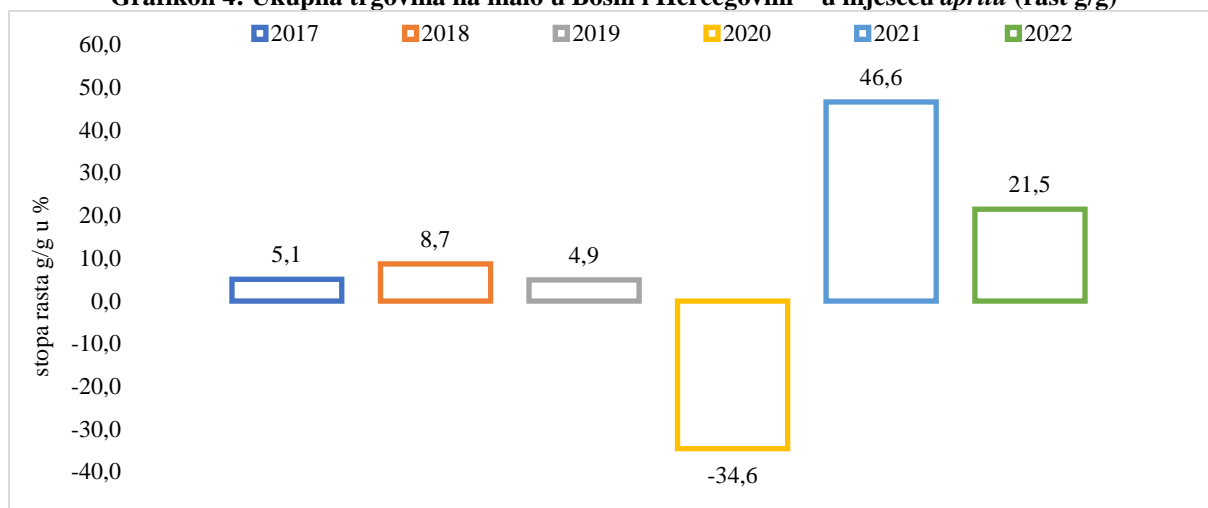
Ukoliko se posmatra ukupna trgovina na malo u aprilu 2022. godine, u odnosu na isti mjesec prethodne godine, zabilježen realni rast prometa iznosio je 21,5%. U prilog ovoj činjenici govori i podatak o porastu prometa registrovanog kroz fiskalne uređaje koji je u aprilu 2022. godine porastao za 26,7% (g/g).

Glavni nosilac rasta ukupne trgovine u aprilu 2022. godine, kao i prethodnih 13 mjeseci, bilo je povećanje prometa od 23,1% u trgovini motornim gorivima na malo u s.p. Doprinos ukupnom rastu prometa u maloprodaji je također došao iz trgovine na malo, osim trgovine motornim gorivima u s.p. koja je u aprilu 2022. godine zabilježila rast od 21,1%.

Pored navedenih kategorija došlo je i do realnog rasta u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p. od 8,6% te do rasta od 28,4% u trgovini na malo neprehrambenim proizvodima. Rast je također zabilježen i kategoriji trgovina na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u nespecijaliziranim prodavnicama (u daljem tekstu n.p.) koja je zabilježila rast od 10,1% u aprilu 2022. godine.

⁷ Izvor podataka: BHAS, Indeksi prometa trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, april 2022.

Grafikon 4: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – u mjesecu aprilu (rast g/g)

Izvor: BHAS

Kada se detaljnije posmatra struktura trgovine na malo neprehrambenim proizvodima može se primjetiti da je ostvaren rast u većini kategorija izuzev trgovine na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica gdje je zabilježen pad prometa za 7,9%. Najveći porast od 99 miliona KM bilježi trgovina na malo ostalom robom u s.p. (rast je iznosio 41,7% g/g). Trgovina na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju viša je za 28,7%, trgovina na malo informacijsko komunikacijskom opremom za 15% , trgovina na malo ostalom opremom za domaćinstvo koja je u posmatranom mjesecu porasla za 14% kao i trgovina na malo na štandovima i tržnicama gdje je došlo do rasta od 29,1%.

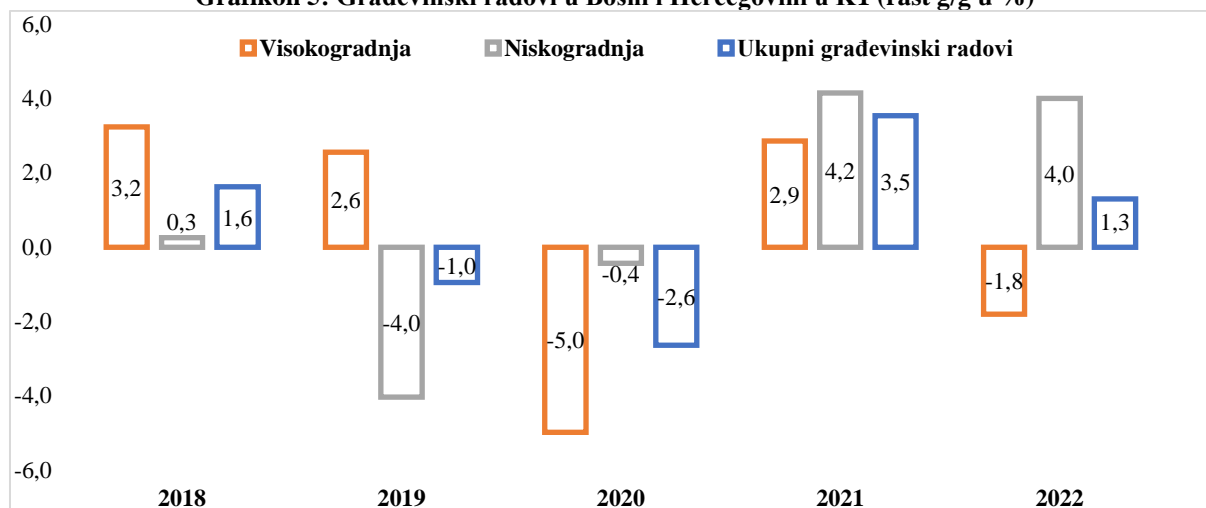
Kod trgovine ostalom robom u s.p. najveći porast, u aprilu 2022. godine, zabilježen je kod trgovine na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože sa rastom od 75,1% (ova kategorija je zabilježila veći promet za 91,5 miliona KM u odnosu na april 2021. godine).

Dalje slijede trgovina na malo sportskom opremom, igrama i igračkama sa porastom prometa za 29,8%, trgovina na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima sa rastom od 25,1%. Porast prometa je također zabilježen i u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima gdje je ostvaren rast od 7,3% te u trgovina na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo sa rastom od 12,1%.

Građevinarstvo

Prema zvaničnim podacima BHAS-a za sektor građevinarstva u Bosni i Hercegovini, za K1 2022. godine, došlo je do rasta ukupnih građevinskih radova za 1,3%, u odnosu na isti kvartal prethodne godine. U sektoru niskogradnje zabilježen je porast radova za 4% uz istovremeno smanjenje građevinskih radova u sektoru visokogradnje za 1,8%.

Grafikon 5: Građevinski radovi u Bosni i Hercegovini u K1 (rast g/g u %)

Izvor: BHAS

Broj izdatih odobrenja za građevinske radove u K1 2022. godine⁸ viši je (u odnosu isti period prethodne godine) za 2,3%. Najveći porast izdatih dozvola za građenje u K1 2022. godine je u oblasti visokogradnje gdje je stope rasta iznosila 2,7% (porast dozvola za građenje stambenih zgrada za 5,3% uz istovremeno smanjenje od 2,2% dozvola za građenje nestambenih objekata). Odobrenja za građenje objekata, u sektoru niskogradnje, su u posmatranom kvartalu zabilježila simboličnu stopu rasta od 0,9%.

Tržište rada

Podaci o broju zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini (administrativni podatak) za april 2022. godine nisu objavljeni od strane BHAS-a u periodu pripreme Informacije, pa se podaci u tekstu odnose na prvi kvartal 2022. godine.

U Bosni i Hercegovini u martu 2022. godine broj zaposlenih lica iznosio je 841,4⁹ hiljada i veći je za 3,6% u odnosu na mart 2021. godine. U periodu I-III 2022. godine prosječan broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini iznosio je oko 839,8 hiljada i veći je za 3,5% u poređenju sa I-III 2021. godine.

U prvom kvartalu 2022. godine najveći doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini prema područjima djelatnosti bio je u oblasti trgovine i prerađivačke industrije. U djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala broj zaposlenih lica je uvećan za 6,9% u periodu I-III 2022/I-III 2021 (uz doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica od 1,2 p.p.).¹⁰ Pored trgovine, značajan doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica bio je i u području djelatnosti prerađivačke industrije (0,8 p.p.) sa stopom rasta od 4,1% g/g što može biti rezultat rasta obima proizvodnje (detljnije u poglavlju industrijska proizvodnja). Iako je u mnogim djelatnostima registrovan rast broja zaposlenih njihov doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica bio je nešto manji u odnosu na prethodno pomenute djelatnosti. Tako je u području djelatnosti informacija i komunikacija broj zaposlenih uvećan 10,1% g/g (doprinos rastu 0,3 p.p.), djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane broj zaposlenih

⁸ BHAS, Izdata odobrenja za građenje u Bosni i Hercegovini, april 2022.godine.

⁹ Privremeni podatak. Izvor: BHAS.

¹⁰ Ukupan promet distributivne trgovine u Bosni i Hercegovini, kalendarski prilagođen, u prvom kvartalu 2022. godine ostvario je rast u iznosu od 27,4% u odnosu na isti kvartal prethodne godine. Izvor: BHAS, Poslovne statistike, indeks prometa distributivne trgovine.

uvećan 5,2% g/g (doprinos rastu 0,2 p.p.)¹¹, administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti (10,7% g/g, 0,2 p.p.).

U aprilu 2022. godine broj registrovanih nezaposlenih lica se nastavio smanjivati i u odnosu na april 2021. godine je manji za 9% iznoseći 365,9 hiljada. Stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini u martu 2022. godine je iznosila 30,7% i smanjena je u odnosu na prethodni mjesec za 0,2 p.p.¹²

Tabela 1: Broj zaposlenih lica i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini

Mjesec	Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)	Broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)
I-XII 2021	823.599	1,3%	394.402	-5,0%
I-2022	838.688	3,4%	377.126	-9,1%
II-2022	839.415	3,6%	375.689	-8,5%
III-2022	841.392	3,6%	371.982	-8,5%
I-III 2022	839.832	3,5%	374.932	-8,7%
IV-2022	-	-	365.878	-9,0%

Izvor: BHAS, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, zavodi za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini

Podatak o prosječnoj neto plati za april 2022. godine nije objavljen u periodu izrade Informacije pa se podaci odnose na prvi kvartal 2022. godine.

Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u martu 2022. godine iznosila je 1.092 KM i nominalno je veća za 10,4% u odnosu na mart 2021. godine. U prosjeku perioda I-III 2022. godine prosječna neto plata je iznosila 1.065 KM i nominalno je uvećana za 9,4% u odnosu na I-III 2021. godine uz znatno sporiji realni rast od 0,9% zbog snažnog rasta cijena – inflacije (detaljnije u poglavlju o inflaciji).

Posmatrajući nominalni rast neto plata po djelatnostima najveće stope rasta neto plate u periodu I-III 2022. godine bile su u području administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti (23,9% g/g), djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (22,3% g/g), djelatnosti poslovanja nekretninama (21,2% g/g). Bitno je napomenuti da je u djelatnostima koje zapošljavaju najviše lica u Bosni i Hercegovini takođe zabilježen nominalni rast neto plata ali po nešto sporijim stopama rasta u odnosu na prethodno pomenute djelatnosti. Tako je u prerađivačkoj industriji prosječna neto plata je uvećana za 13,3% g/g, a u djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala neto plata je uvećana za 14,2% g/g. Međutim, uzimajući u obzir inflaciju od 8,4% u periodu I-III 2022. godine realni rast plata u ovim djelatnostima bio je mnogo sporiji.

Naveća prosječna isplaćena neto plata u Bosni i Hercegovini u periodu I-III 2022. godine bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.629 KM), dok je najniža prosječna isplaćena neto plata u području djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (713 KM).

¹¹ U periodu januar – mart 2022. turisti su ostvarili 234.535 posjeta, što je više za 61,3 % i 538.806 noćenja, što je više za 56,7% u odnosu na isti period 2021. godine. Izvor: BHAS, Poslovne statistike, turizam.

¹² Izvor: Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine. Podatak o stopi registrovane nezaposlenosti se odnosi na mart 2021. godine jer podaci o broju zaposlenih lica za april 2022. godine nisu objavljeni u periodu izrade Informacije.

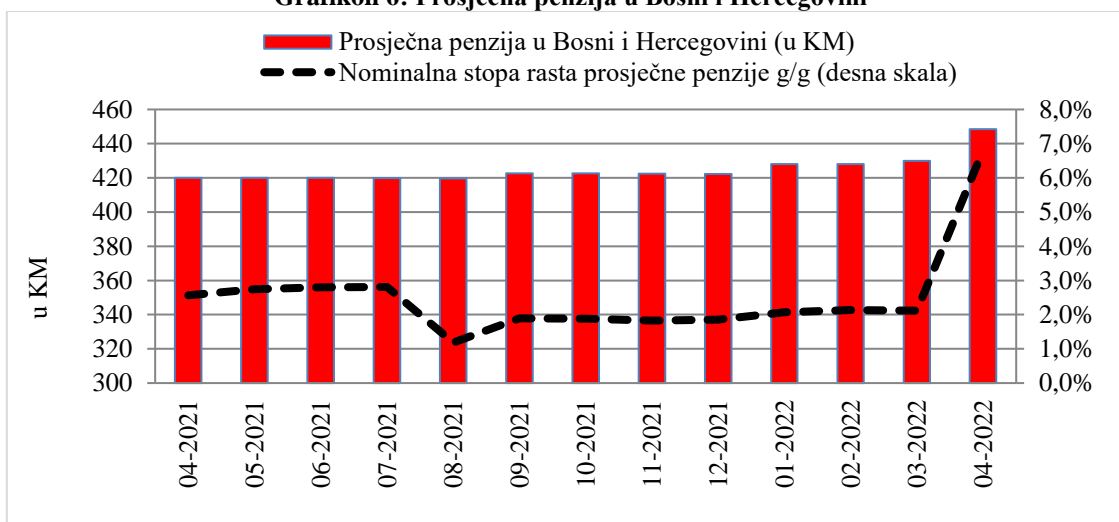
Tabela 2: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini i stope rasta u odnosu na isti period prethodne godine

	Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini (u KM)	Nominalna stopa rasta prosječne neto plate (g/g)
I-XII 2021	998	4,4%
I-2022	1.043	7,6%
II-2022	1.059	10,2%
III-2022	1.092	10,4%
I-III 2022	1.065	9,4%

Izvor: BHAS

Broje penzionera u Bosni i Hercegovini u aprilu 2022. godine uvećan je 0,4% u odnosu na april 2021. godine i iznosio je iznosio je oko 698,4 hiljada.¹³ U aprilu 2022. godine prosječna penzija uvećana je za 6,8% u odnosu na april 2021. godine i iznosila je oko 448¹⁴ KM. Najniža penzija u posmatranom mjesecu u Federaciji Bosne i Hercegovine je takođe uvećana i iznosila je 410,1 KM, dok je u Republici Srpskoj najniža penzija iznosila 220,5 KM za penzijski staž do 15 godina.¹⁵

Grafikon 6: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini

Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, DEP kalkulacije

¹³ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

¹⁴ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera. U Republici Srpskoj penzije ostvarene do 31.12.2021. godine svim korisnicima prava usklađuju se od 01.01.2022. godine i povećavaju za 4% (redovno godišnje usklađivanje 3,36% i vanredno povećanje 0,64%). Izvor: Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske. Odlukom Upravnog odbora Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje o redovnom usklađivanju, penzije za april 2022. godine uvećane su za 7,3%. Pored uvećanih aprilskih penzija, korisnici će primiti i razliku između isplaćene i uvećane penzije za prva tri mjeseca ove godine. Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje.

¹⁵ U Republici Srpskoj za penzijski staž 15-20 godina najniža penzija je iznosila 264,62 KM, za penzijski staž 20-30 godina iznosila je 308,73 KM, za penzijski staž 30-40 godina iznosila je 354,87 KM i za penzijski staž 40 i više godina najniža penzija je iznosila 441,09 KM.

2. Javne finansije

U periodu januar - april tekuće godine nastavlja se trend rasta u naplati javnih prihoda. Tokom posmatranog perioda, u Bosni i Hercegovini ukupno je prikupljeno oko 6,1 milijardu KM javnih prihoda, po osnovu indirektnih poreza i prihoda iz nadležnosti entitetskih poreskih uprava. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, javni prihodi su veći za oko 18,5%. U strukturi javnih prihoda dominiraju prihodi entitetskih poreskih uprava sa oko 51%. Glavni razlog rasta prihoda od indirektnih poreza jeste oporavak ekonomskih aktivnosti u zemlji (rast privatne potrošnje, oporavak sektora turizma, pozitivna dešavanja u sektoru vanjske trgovine, ali i rast cijena). Na rast prihoda od direktnih poreza i doprinosa uticala su dešavanja na tržištu rada.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Od 01.01.2022. na snazi je Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i duvan za pušenje za 2022. godinu¹⁶.

Naplaćeni prihodi. Kao i u ranijim periodima posmatrane godine, na rast naplate prihoda od indirektnih poreza značajan uticaj su imali: nastavak trenda rasta ekonomske aktivnosti u zemlji, pozitivna dešavanja u vanjskotrgovinskoj razmjeni, a posebno visoke stope rasta uvoza, bazni efekat iz prethodne godine, porast uvoznih cijena, ali i opšteg nivoa cijena. Sa druge strane, oporavak sektora turizma tokom zimskih mjeseci, u značajnoj mjeri je uticao na rast potrošnje, što je, takođe, dalo doprinos u rastu navedenih prihoda.

U prva četiri mjeseca 2022. godine, Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (UIO) ukupno je naplatila preko 3 milijarde KM bruto prihoda od indirektnih poreza, što je za 21,8% više nego u istom periodu prethodne godine. Na ovako visoku stopu rasta uticala su dva činioca: bazni efekat iz prošle godine (isti period prethodne godine karakterišu niske stope naplate prihoda usljed još uvijek prisutnog uticaja pandemije) i trend porasta uvoznih cijena, koji je prisutan od polovine prethodne godine. Istovremeno su isplate povrata sa Jedinstvenog računa UIO (dalje u tekstu JR UIO) bile veće za čak 38,8% g/g, što je umanjilo neto efekat naplate. Neto prihodi, u istom periodu, su iznosili oko 2,4 milijarde KM i veći su za 17,8% g/g. Sve kategorije prihoda iz nadležnosti UIO Bosne i Hercegovine su dale pozitivan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza i to: porez na dodatu vrijednost od 10,9 p.p. (u daljem tekstu PDV), prihodi od akciza 3,2 p.p. i prihodi od carina 1,3 p.p.

¹⁶ Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2022. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 67/21), a koja se primjenjuje od 01.01.2022. godine. Odlukom je definisano da se od 01.01.2022. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to :

1. akciza na cigarete - minimalna akciza (proporcionalna+specifična) iznosi 3,33 KM za pakovanje cigareta od 20 komada:
- proporcionalna akciza po stopi od 42% na osnovicu utvrđenu u skladu sa članom 15. stav (1) tačka b) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17) i
- specifična akciza u iznosu od 82,50 KM za 1.000 komada, odnosno 1,65 KM za pakovanje od 20 komada
2. akciza na duvan za pušenje u iznosu od 133,20 KM po kilogramu.

Tabela 3: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	struktura 2022	jan-apr 2021	jan-apr 2022	feb 2022	mar 2022	apr 2022
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	3,1	21,8	15,3	24,4	20,5
<i>Povrati</i>	17,8	9,2	38,8	13,0	47,9	40,4
Neto prihodi - prikupljeno	82,2	1,8	17,8	15,8	18,8	15,9
<i>PDV</i>	52,4	6,6	16,9	23,0	17,1	15,1
<i>Carine</i>	3,7	10,4	27,6	25,2	22,7	20,6
<i>Akcize</i>	17,6	-12,5	15,7	-12,7	32,9	19,2
<i>Putarine</i>	8,0	5,5	2,5	-1,3	7,1	-11,4
<i>Ostali prihodi</i>	0,3	14,2	1,5	13,3	3,1	-9,6
<i>Neusklađeni prihodi</i>	0,3	-50,2	-	-	-	-
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	3,0	21,3	15,6	24,7	19,0
<i>Minimalne rezerve</i>	18,4	8,7	38,1	17,1	43,8	39,8
Budžeti	81,6	1,7	17,2	15,3	20,2	14,0
Servisiranje vanjskog duga	8,8	10,1	-2,0	3,7	0,6	-4,3
<i>Federacija Bosne i Hercegovine</i>	5,9	14,0	-2,0	2,8	-0,8	-3,0
<i>Republika Srpska</i>	2,8	3,4	-1,8	7,7	2,7	-6,4
<i>Brčko Distrikt</i>	0,1	-2,6	-2,3	-26,4	10,1	52,9
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	72,8	0,8	19,6	17,3	23,2	15,9
<i>Institucije Bosne i Hercegovine</i>	9,6	4,0	-0,8	0,4	0,4	-4,2
<i>Federacija Bosne i Hercegovine</i>	38,9	-3,2	22,6	20,0	26,6	20,0
<i>Republika Srpska</i>	21,9	6,8	23,9	20,2	28,6	17,8
<i>Brčko Distrikt</i>	2,4	1,8	21,6	21,0	26,1	16,9

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. Bruto prihodi od PDV-a su i u aprilu 2022. godine ostvarili značajan rast, što se odrazilo na kumulativ perioda. Na kraju perioda januar - april, isti su iznosili oko 2,2 milijarde KM, što je za 23,0% više nego u istom periodu 2021. godine. Tokom posmatranog perioda zabilježen je snažan rast povrata PDV-a, kao posljedica rasta izvoza i uvoza, što se odrazilo na neto prihode od PDV-a. Zbog rasta povrata PDV-a, neto prihodi tokom posljednjih mjeseci usporavaju svoj rast. Neto prihodi po osnovu PDV-a, tokom ovog perioda, su iznosili oko 1,5 milijardi KM, čime su ostvarili rast od 16,9% g/g. Prihodi od PDV-a po osnovu uvoza roba uvećani su za oko 34,3% g/g, dok su prihodi naplaćeni iz prometa domaćih roba i usluga rasli svega 7,2% g/g.

Akcize. Za prva četiri mjeseca 2022. godine neto prihodi od akciza su iznosili oko 476 miliona KM, čime je registrovana stopa rasta istih iznosila 15,7% g/g. Prihodi od uvoza proizvoda su rasli stopom od 22,1% i to zahvaljujući rastu prihoda od akciza na uvozni duvan i duvanske preradevine. Tokom aprila 2022. godine, prihodi od akciza na uvoznu naftu i naftne preradevine bilježe smanjenje, što je svakako smanjilo stopu ovih prihoda u kumulativu (3,6% g/g). Sa druge strane, akcize na domaće proizvode su smanjene za oko 77,2% g/g. Razlog za njihovo smanjenje leži u značajnom smanjenju prihoda od akciza na domaći duvan i duvanske preradevine.

Putarine. Ukupno naplaćeni prihodi od putarina u periodu januar - april 2022. godine iznosili su oko 192 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine isti su veći za 2,5% g/g.

Carine. Neto prihodi od carinskih dažbina tokom posmatranog perioda 2022. godine su iznosili oko 120 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine isti su veći za oko 27,6%. Visoka stopa rasta u prihoda od carina dijelom je posljedica niske osnovice iz prethodne godine, ali se može povezati i sa rastom cijena energenata, sirovina, hrane i drugih roba na inostranim tržištima, a koje se uvoze u Bosnu i Hercegovinu.

Raspoređeni prihodi. Tokom posmatranog perioda tekuće godine, ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu su iznosili oko 3 milijarde KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 127 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 650 miliona KM i sredstava za

finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od oko 254 miliona KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 2 milijarde KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima¹⁷. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 1,2 milijarde KM (za servis vanjskog duga oko 144 miliona KM), Republici Srpskoj oko 670 miliona KM (za servis vanjskog duga oko 70 milion KM) i Brčko Distriktu oko 69 miliona KM (za servis vanjskog duga 3,4 miliona KM). U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa jedinstvenog računa UIO za servis vanjskog duga su manja za 2%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga veća za 19,6%.

Direktni porezi, doprinosi i neporeski prihodi

Efekat mjera koje su entitetske vlade donijele i počele primjenjivati sa početkom tekuće godine, u naplati prihoda poreskih uprava, tokom posmatranog perioda, je itekako prisutan.

Entitetske poreske uprave su tokom posmatranog perioda 2022. godine, ukupno prikupile oko 3 milijarde KM javnih prihoda, iz svojih nadležnosti. Navedeni prihodi su osvarili rast od 15,4% u poređenju sa istim periodom 2021. godine. Detalji slijede u tabeli ispod.

Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar-april

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2021	2022		2021	2022		2021	2022	
Direktni porezi	343,3	470,7	37,1	193,9	274,2	41,4	537,2	744,9	38,7
<i>Porez na dohodak</i>	151,8	183,5	20,9	73,7	83,5	13,3	225,5	267,0	18,4
<i>Porez na dobit</i>	152,4	238,4	56,4	111,0	181,3	63,4	263,4	419,7	59,4
<i>Porezi građana</i>	38,8	48,6	25,2	9,2	9,3	1,0	48,1	57,9	20,6
<i>Ostali porezi</i>	0,2	0,2	-22,5	0,0	0,0	-	0,2	0,2	-22,5
Takse, kazne i naknade	243,1	254,8	4,8	151,5	152,7	0,8	394,6	407,5	3,3
Doprinosi	1.288,2	1.385,9	12,8	565,8	608,2	7,5	1.794,0	1.994,0	11,2
<i>Penzijско/invalidsko osiguranje</i>	687,4	777,8	13,1	321,6	361,4	12,4	1.009,0	1.139,1	12,9
<i>Zdravstvo</i>	484,1	544,6	12,5	205,1	203,0	-1,0	689,2	747,7	8,5
<i>Nezaposleni</i>	56,6	63,4	12,0	10,0	11,2	11,6	66,7	74,6	11,9
<i>Dječija zaštita</i>	0,0	0,0	-	27,2	30,3	11,5	27,2	30,3	11,5
<i>Zapošljavanje invalida</i>	0,0	0,0	-	2,0	2,3	15,6	2,0	2,3	15,6
Ostali prihodi	0,2	0,1	-32,1	0,0	0,2	-	0,2	0,3	44,4
UKUPNO	1.814,7	2.111,5	16,4	911,2	1.035,2	13,6	2.725,9	3.146,7	15,4

Izvor: entitetske poreske uprave

Socijalni doprinosi. Ukupno prikupljeni prihodi po osnovu socijalnih doprinosa, u prva četiri mjeseca 2022. godine, su iznosili oko 2 milijarde KM, čime su u poređenju sa istim periodom prethodne godine ostvarili rast od 11,2%. Sve pojedinačne kategorije prihoda od doprinosa bilježe pozitivne stope rasta, što se može vidjeti iz tabele iznad. Dominantna kategorija ovih prihoda jesu prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (PIO), koji su zabilježili stopu rasta od oko 12% g/g.

Direktni porezi. Prihodi po ovom osnovu na nivou Bosne i Hercegovine, tokom posmatranog perioda, su ostvarili povećanje od oko 38,7% u poređenju sa istim periodom 2021. godine. U posmatranom periodu po osnovu direktnih poreza ukupno je naplaćeno oko 745 miliona KM.

¹⁷ Odlukom Upravnog odbora UIO Bosne i Hercegovine, broj: 02-17-24/22 od 22.03.2022. godine, utvrđeni su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa Jedinstvenog računa za period april-jun 2022. godine, i isti iznose: FBiH 63,01%, RS 33,44% i Brčko Distrikt BiH 3,55%.

U strukturi navedenih prihoda dominiraju prihodi od poreza na dobit. Prihodi od poreza na dobit su značajno uvećani, posebno posljednja dva mjeseca. Na spomenuti rast uticali su ostvareni prihodi od poreza na dobit banaka, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija, kao i organizovanja igara na sreću. Na visoku stopu rasta ovih prihoda svakako je uticao i bazni efekat iz prethodne godine (negativne i niske stope rasta zbog uticaja pandemije). Prihodi od poreza na dohodak bilježe stopu od oko 18,4% g/g, kao rezultat rasta prihoda od poreza na dohodak na lična primanja, kao i obavljanja samostalne djelatnosti.

Takse, kazne i naknade. Po osnovu različitih taksi, naknada i kazni, tokom posmatranog perioda 2022. godine, ukupno je naplaćeno oko 407,5 miliona KM, što je za 3,3% više nego u istom periodu prethodne godine. Na rast prihoda u kategoriji taksi najviše uticaja je imalo povećanje naplate različitih administrativnih, komunalnih i boravišnih taksi. U kategoriji naknada najveći pozitivan doprinos rastu ove kategorije prihoda dali su rast prihoda od naknada za priređivanje igara na sreću, naknada za korišćenje šuma i šumskih sirovina, naknada za korišćenje mineralnih sirovina i različitih naknada za vode.

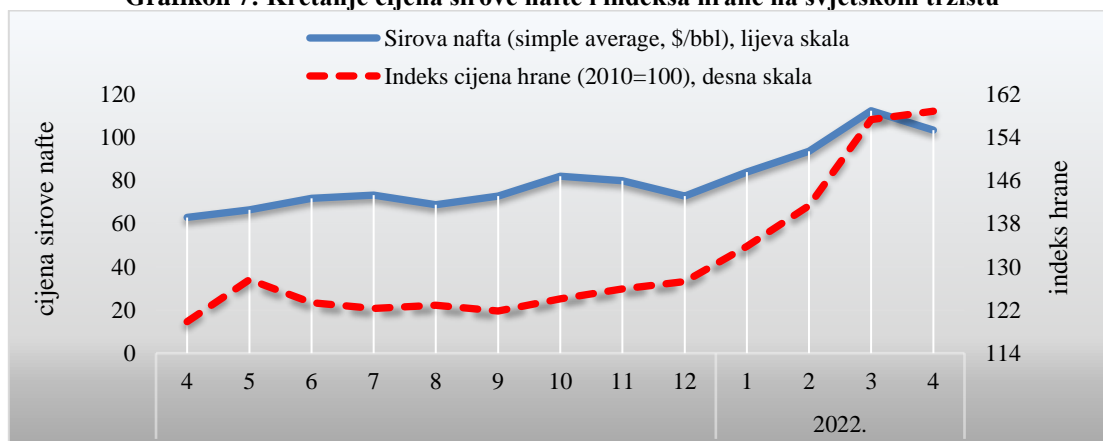
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

Prema podacima Svjetske banke cijena sirove nafte u aprilu 2022. godine bila je nešto niža u odnosu an prethodni mjesec (što se može vidjeti na grafikonu ispod) ali je i dalje ostala visoka i dostigla je 103,4 \$/barelu. U odnosu na prethodni mjesec cijena sirove nafte je niža oko 9 \$, dok je u odnosu na april 2021. godine bila veća oko 40 \$ odnosno 64,3% g/g.

Istovremeno indeks cijena hrane u aprilu 2022. godine nastavio se uvećavati i u poređenju sa aprilom 2021. godine bio veći za 32,6% g/g.

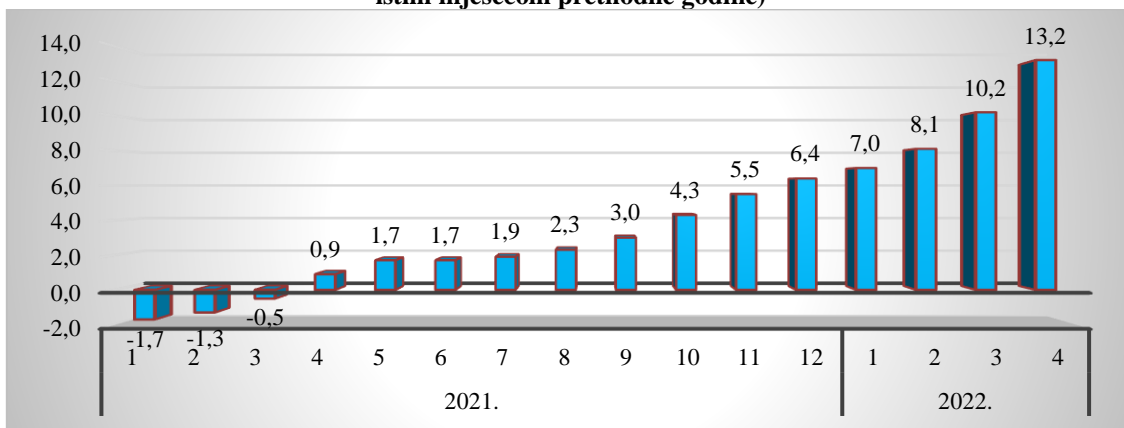
Grafikon 7: Kretanje cijena sirove nafte i indeksa hrane na svjetskom tržištu

Izvor: Svjetska banka

U aprilu 2022. godine u Bosni i Hercegovini nastavljen je rast cijena od 13,2% (inflacija) u odnosu na isti mjesec prethodne godine. U prosjeku perioda I-IV 2022. godine takođe je primjetan nešto viši nivo cijena u poređenju sa I-IV 2021. godine od 9,6%. Rast ukupnog nivoa cijena najznačajnije je podstaknut uvećanjem cijena u odjeljcima prevoza (kroz rast cijena nafte i goriva) te hrane i bezalkoholnih pića (najveći odjeljak indeksa potrošačkih cijena). Poređenja radi, inflacija u EU 27 prema podacima Eurostat-a u aprilu 2022. godine je iznosila 8,1% g/g odnosno u periodu I-IV 2022. godine 6,9% g/g.

Grafikon 8: Kretanje inflacije u Bosni i Hercegovini po mjesecima u 2021. i 2022. godini (poređenje sa istim mjesecom prethodne godine)

Izvor: BHAS

U periodu I-IV 2022/I-IV 2021 u odjeljku prevoza cijene su bile više za 20,7% na šta su dominantno uticale cijene sirove nafte i naftnih derivata. U odjeljku hrane i bezalkoholnih pića cijene su uvećane za 15,2% u periodu I-IV 2022/I-IV 2021, na šta su veliki uticaj imale cijene hrane uz poskupljenje hljeba i žitarica, mesa, mlijeka, jaja, ulja i masnoća, voća i povrća.

U okviru odjeljka stanovanja, vode, el. energije, plina i drugih energenata cijene su uvećane za 7,8% u posmatranom periodu. Rast cijena plina, tečnih i čvrstih goriva, najamnina za stanovanje, vodosnabdijevanja, održavanja i popravke stana imali su doprinos uvećanju inflacije u ovom odjeljku.

Suprotno, u odjeljku odjeće i obuće u posmatranom periodu cijene su bile niže za 6,2% uz kontinuirani deflatorski pritisak na ukupan nivo cijena u Bosni i Hercegovini.

Tabela 5: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Odjeljak	I 2022	II 2022	III 2022	IV 2022	I-IV 2022
	I 2021	II 2021	III 2021	IV 2021	I-IV 2021
00 Ukupan indeks	107,0	108,1	110,2	113,2	109,6
01 Hrana i bezalkoholna pića	111,9	113,3	114,8	120,6	115,2
02 Alkoholna pića i duvan	100,5	100,5	100,7	100,6	100,6
03 Odjeća i obuća	92,4	92,9	94,5	95,2	93,8
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	106,1	107,0	108,3	109,9	107,8
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	103,5	105,1	106,3	106,8	105,4
06 Zdravstvo	100,9	101,1	101,0	101,1	101,0
07 Prevoz	113,7	115,4	124,5	128,9	120,7
08 Komunikacije	100,2	100,3	100,3	100,8	100,4
09 Rekreacija i kultura	104,1	104,6	105,2	106,1	105,0
10 Obrazovanje	100,2	100,3	100,5	100,5	100,3
11 Restorani i hoteli	104,5	105,0	106,9	107,8	106,0
12 Ostala dobra i usluge	102,3	103,2	103,7	104,5	103,4

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Ukupan iznos novčane mase¹⁸ (M2) krajem travnja 2022. godine iznosio je 31 mlrd. KM uz povećanje od 6,8% g/g. U okviru M2, najvišu stopu rasta imao je transakcijski novac (M1) sa rastom od 15,2% g/g i ukupnim iznosom od 18 mlrd. KM dok je kvazi novac (QM) zabilježio smanjenje od 3% g/g. (13 mlrd. KM). U okviru M1, sastavnica prenosivi depoziti u domaćoj valuti¹⁹ imali su najveći doprinos rastu M2 od 5,5 p.p. dok je gotovina izvan banaka²⁰ ostvarila doprinos rastu od 2,7 p.p. U okviru QM, samo su prenosivi depoziti u inozemnoj valuti imali pozitivan doprinos ukupnom rastu M2, od 0,6 p.p. Prema strukturi učešća u novčanoj masi, najveći udjel imali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti sa 38,8% zatim ostali depoziti u inozemnoj valuti sa 22,2% i gotovina izvan banaka sa 19,1% udjela. Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti imali su 10,4% udjela, a ostali depoziti u domaćoj valuti 9,5%.

Tabela 6: Monetarni agregati u travnju 2022. godine i stope rasta IV 2022/IV 2021

	Gotovi na izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti	Ostali depoziti u inozemnoj valuti	Kvazi novac (QM)	Ukupna novčana masa (M2)
Opis	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	5.938,2	12.059,1	17.997,3	2.936,3	3.228,0	6.885,0	13.049,3	31.046,6
Stopa rasta g/g	15,3%	15,2%	15,2%	-3,1%	5,8%	-6,7%	-3,0%	6,8%

Izvor: CBBiH

Pričuvni novac (M0) na kraju travnja 2022. godine iznosio je 14,2 mlrd. KM što predstavlja rast od 13,5% u odnosu na isti mjesec 2021.godine. Najveći doprinos rastu M0 imala je sastavnica gotovina izvan monetarnih vlasti sa 7,9 p.p. nakon čega slijede depoziti banaka kod monetarnih vlasti sa 4,9 p.p. dok su prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti imali doprinos od 0,7 p.p. Gotovina izvan monetarnih vlasti i depoziti banaka kod monetarnih vlasti činili su najveći udio u pričuvnom novcu, 51,3% i 46,3% respektivno.

Tabela 7: Pričuvni novac u travnju 2022. godine i stope rasta IV 2022/IV 2021

	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Pričuvni novac (M0)
Opis	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	7.295,2	6.591,7	345,3	14.232,1
Stopa rasta g/g	15,7%	10,3%	33,5%	13,5%

Izvor: CBBiH

¹⁸ Monetarni agregat M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Monetarni agregat QM obuhvata ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM.

¹⁹ Prenosivi i ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj i inozemnoj valuti predstavljaju obveze banaka prema nesredišnjoj vladi (kantona i općina), nefinancijskim javnim poduzećima, nefinancijskim privatnim poduzećima, ostalim financijskim institucijama i ostalim domaćim sektorima (stanovništvu, neprofitnim institucijama i ostalim neklasificiranim sektorima).

²⁰ Gotovina izvan banaka predstavlja gotov novac u optjecaju izvan središnje banke (monetarnih vlasti) i gotov novac izvan komercijalnih banaka.

Osnovica za obračun obvezne pričuve²¹ iznosila je na kraju posmatranog razdoblja 29,1 mlrd. što je rast od 4,3% g/g. Prosječna stopa obvezne pričuve ostala je nepromijenjena te je iznosila 10% dok je implicitna stopa bila 21,5%. KM. U skladu s tim, prosječne obvezne pričuve bile su 2,9 mlrd. KM dok je višak iznad obvezne pričuve iznosio 3,3 mlrd. KM (rast od 2,4% g/g). Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH iznosio je 6,3 mlrd. KM uz rast od 3,3% g/g.

Tabela 8: Prosječne obvezne pričuve u travnju 2022. godine i stope rasta IV 2022/IV 2021

Opis	Osnovica za obračun obvezne pričuve	Prosječne obvezne pričuve	Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH	Prosječna stopa obvezne pričuve	Implicitna stopa obvezne pričuve
	1	2	3	5=2/1	6=3/1
Stanje u mil. KM	29.109,6	2.911,0	6.257,0	10,0%	21,5%
Stopa rasta g/g	4,3%	4,3%	3,3%		

Izvor: CBBiH

Ukupne bruto devizne pričuve krajem travnja 2022. godine iznosile su 16 mlrd. KM uz povećanje od 13,7% g/g. Prema strukturi udjela, najveći udjel imale su investicije u vrijednosne papire sa 68,5% zatim depoziti kod nerezidentnih banaka sa 26,7% , inozemna valuta u trezoru CBBiH sa 2,8% te zlato sa 1,9% udjela. Pokrivenost pričuvnog novca (M0) sa bruto deviznim pričuvama iznosila je 112,1%.

Tabela 9: Bruto devizne pričuve u ožujku 2022. godine i stope rasta IV 2022/IV 2021

Opis	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno bruto devizne pričuve
	Stanje u mil. KM						
Stanje u mil. KM	309,6	5,2	453,0	4.254,5	0,0	10.932,7	15.955,1
Stopa rasta g/g	12,1%	44,0%	216,6%	37,8%	-	3,9%	13,7%

Izvor: CBBiH

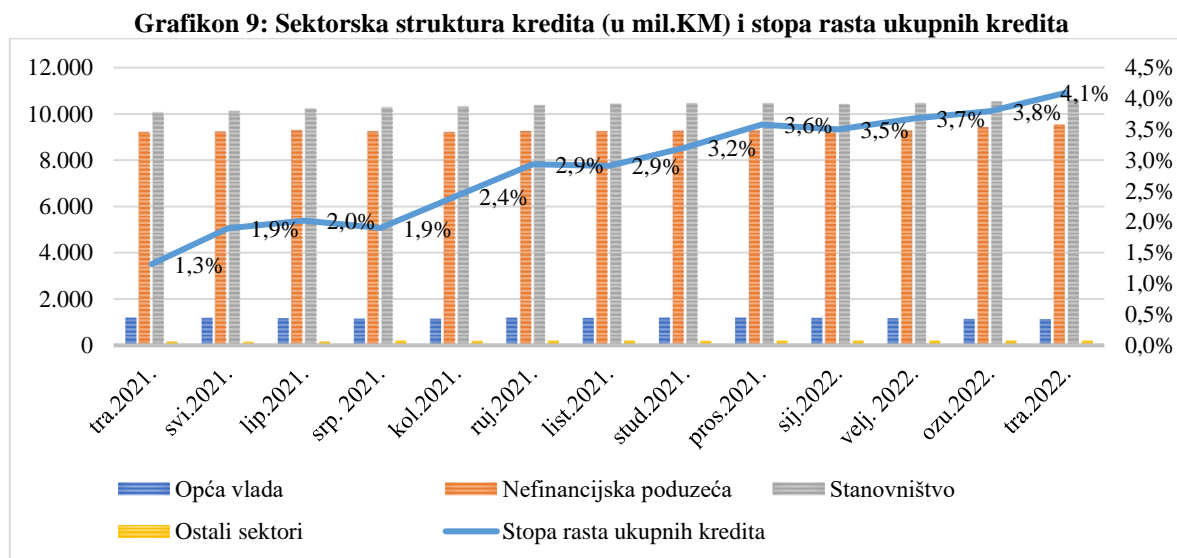
Bankarski sektor

Stanje ukupnih kredita na kraju travnja 2022. godine bilo je 21,4 mlrd. KM što predstavlja rast od 4,1% g/g. Ovaj rast vođen je prije svega rastom kredita u sektoru stanovništva koji su sa iznosom od 10,6 mlrd. KM i rastom od 5,6% g/g ostvarili doprinos rastu kredita sa 2,7 p.p. Drugi po doprinosu ukupnom rastu bili su krediti plasirani sektoru nefinancijskih poduzeća²² sa 1,5 p.p. Ovaj sektor ostvario je rast od 3,5% u odnosu na travanj 2021. godine i iznos od 9,5 mlrd. KM. Krediti opće vlade bilježe smanjenje kredita i na kraju posmatranog razdoblja iznosili su 1,1 mlrd. KM što je za 5,6% manje u usporedbi sa istim razdobljem prošle godine i samim tim njihov doprinos rastu kredita bio je negativan, sa 0,3 p.p. Visoku stopu rasta od 17,6% g/g imali su ostali sektori (166 mil.) koji zbog malog udjela u ukupnim kreditima (0,8%) imaju najmanji doprinos rastu kredita, sa 0,12 p.p. Najveći udjel u ukupnim kreditima čine

²¹ Osnovicu za obračun obvezne pričuve čine svi depoziti i pozajmljena sredstva bez obzira na valutu.

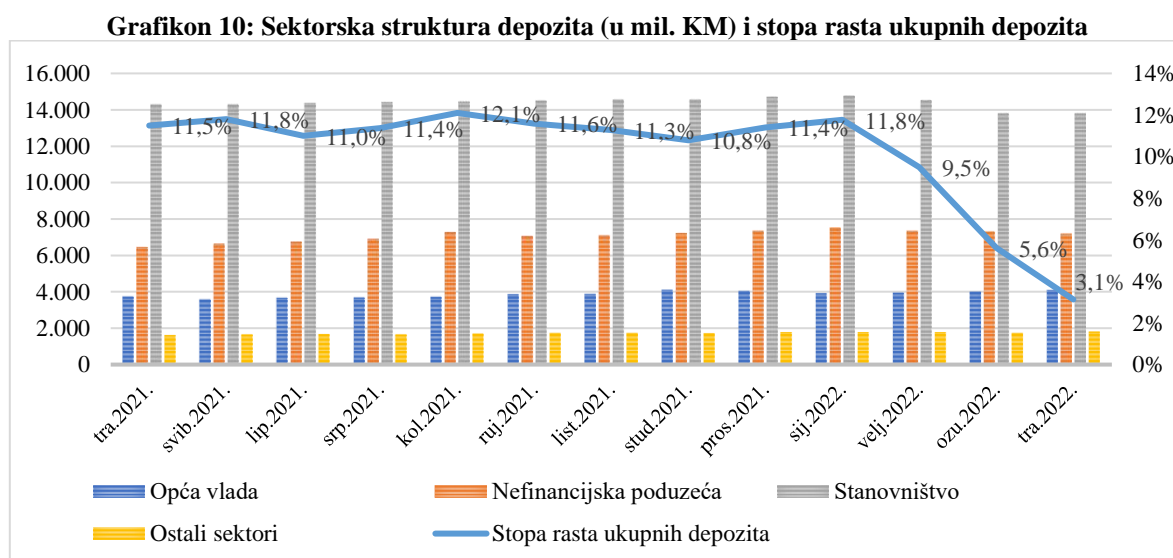
²² Sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna i nefinancijska privatna poduzeća. Sektor opće vlade čine sve razine vlade u Bosni i Hercegovini (prema sektorskoj strukturi koju je uradila CBBiH).

kreditu stanovništva sa 49,5% nakon čega slijede krediti nefinancijskih poduzeća sa 44,6% te opća vlada sa 5,2% udjela.

Izvor: CBBiH

Stanje ukupnih depozita na kraju travnja iznosilo je 26,9 mlrd. KM uz povećanje od 3,1% g/g. Rast ukupnih depozita vođen je najvećim dijelom rastom depozita u sektoru nefinancijskih poduzeća koji su na godišnjoj razini uvećani za 11,6% sa iznosom od 7,2 mlrd.KM i uz doprinos rastu od 2,9 p.p. Drugi po doprinosima rastu depozita bili su depoziti iz sektora opće vlade sa 3,2 p.p. i iznosom od 4,1 mlrd. KM. (rast od 9,6 % g/g). Depoziti u sektoru stanovništva sa iznosom od 13,8 mlrd. KM zabilježili su smanjenje od 3,4% g/g i samim tim njihov doprinos ukupnom rastu depozita bio je negativan sa 1,3 p.p. Sektor ostali ostvario je rast od 12% u odnosu na isti mjesec 2021.godine te je njihov doprinos rastu bio 0,3 p.p. Prema strukturi udjela, najveće učešće imaju depoziti stanovništva sa 51,3% zatim depoziti nefinancijskih poduzeća sa 26,8%, 15,2% depoziti opće vlade i 6,7% ostali sektori.

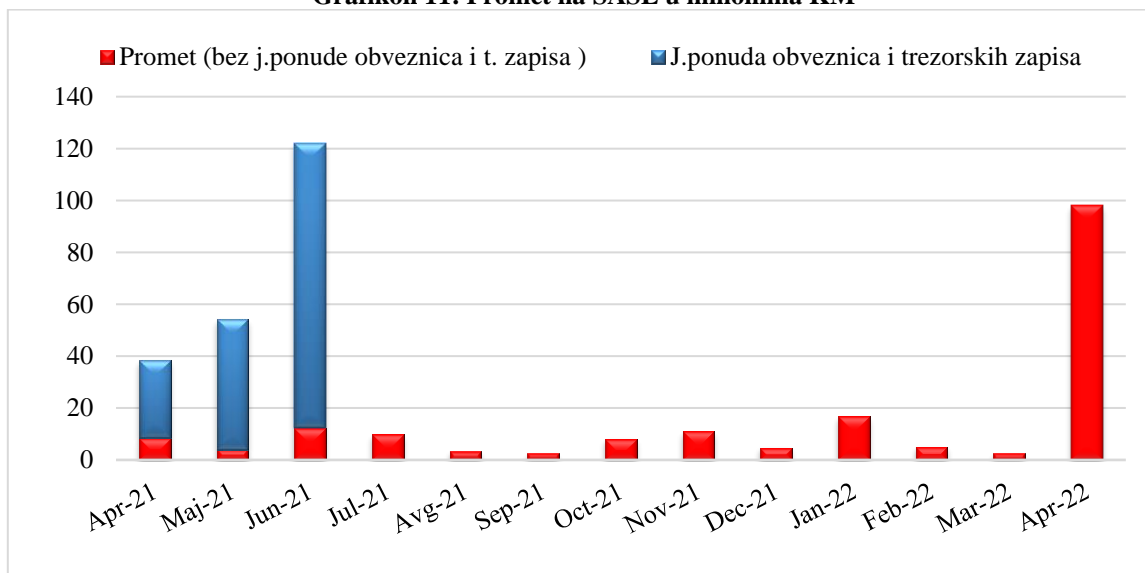

Izvor: CBBiH

Berze u Bosni i Hercegovini

Promet na Sarajevskoj berzi (u daljem tekstu SASE) u mjesecu aprilu 2022. godine je dostigao 6,8 mil. KM i ostvario 79,8% manji promet nego u istom mjesecu prošle godine. Time je ostvario učešće od 8,8% u ukupnom prometu u Bosni i Hercegovini. U ovom periodu nije bilo javne ponude obveznica i trezorskih zapisa.

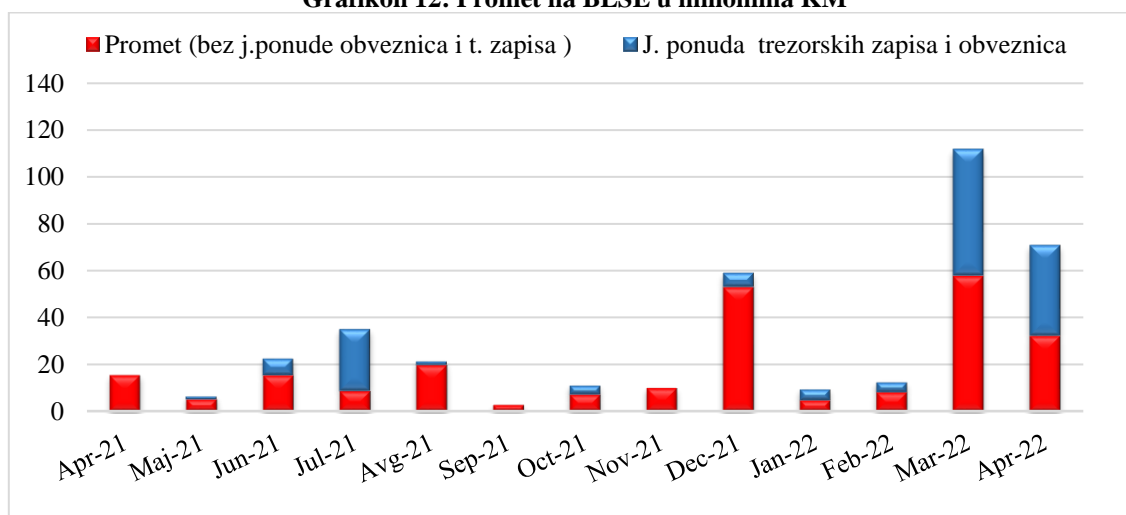
Grafikon 11: Promet na SASE u milionima KM

Izvor: SASE

Promet na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) u mjesecu aprilu 2022. godine sa dostignutih 70,9 mil. KM je ostvario 3,6 puta veći promet u odnosu na isti period prošle godine. U ovom mjesecu je za potrebe emitenta je putem javne ponude obveznica prikupljeno 38,7 mil. KM. Time je ostvario učešće od 91,2% u ukupnom prometu u Bosni i Hercegovini.

Grafikon 12: Promet na BLSE u milionima KM

Izvor: BLSE

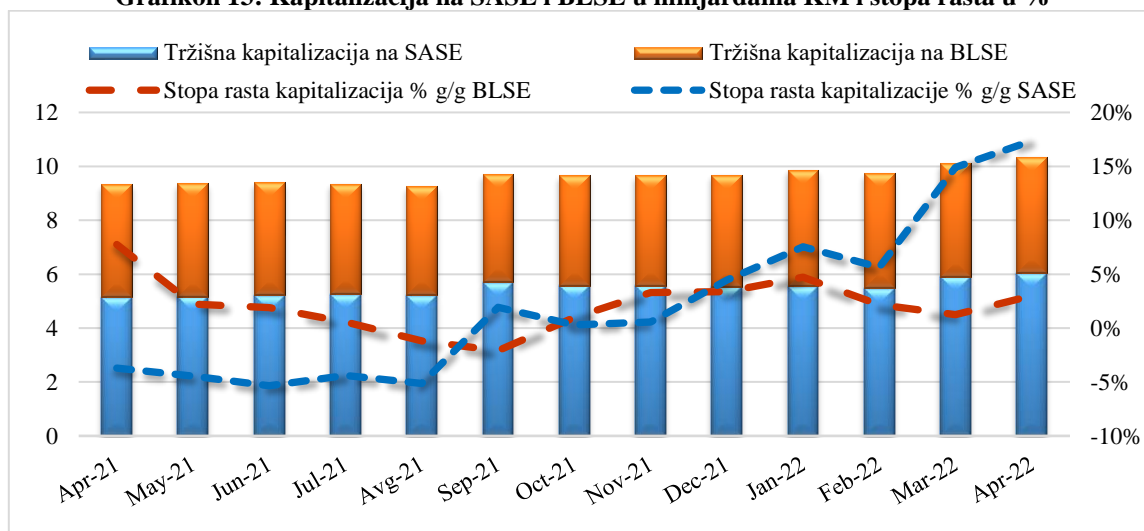
Ukupan promet na SASE i BLSE u mjesecu aprilu 2022. godine je dostigao 77,8 mil. KM uz stopu rasta od 57,3% g/g. U ovom periodu je za potrebe emitenta, putem javne ponude obveznica ukupno prikupljeno 38,7 mil. KM.

Tabela 10: Ukupan promet na kraju prvog kvartala (u KM) na SASE i BLSE

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Apr-20	18.692.570,7	216.706.612,4	235.399.183,1
Apr-21	33.969.685,4	15.466.580,6	49.436.266,0
Apr-22	6.868.617,8	70.905.547,1	77.774.164,9

Izvor: SASE i BLSE

Kapitalizacija na SASE na kraju mjeseca aprila 2022. godine je dostigla 6 mlrd. KM uz stopu rasta od 17,4% g/g. Na kraju istog mjeseca kapitalizacija na BLSE je dostigla 4,3 mlrd. KM uz stopu rasta od 3% g/g dok je ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) dostigla 10,3 mlrd. KM uz stopu rasta od 11% g/g. Odnos učešća u ukupnoj kapitalizaciji je SASE 58,5% prema BLSE 41,5%.

Grafikon 13: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta u %

Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Poboljšanja epidemioloških prilika i jačanja privredne aktivnosti u vanjskom okruženju u 2021. godini u Bosni i Hercegovini rezultiralo je snažanim oporavakom vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom. Tako je Bosna i Hercegovina prema podacima BHAS-a u prethodnoj godini zabilježila dvocifren rast ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene 31%, izvoza roba 36% i uvoza roba 28% u odnosu na prethodnu godinu. Na osnovu ovih pokazatelja može se konstatovati da se vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini prilično dobro oporavila nakon pandemije što je i nagovještavano u okviru ranijih izvještaja. Naime, Bosna i Hercegovina je bar u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene uspjela u potpunosti nadoknaditi gubitke iz prethodne godine, pa čak i nadmašiti rezultate vanjskotrgovinske robne razmjene iz 2018 i 2019. godine koje su bile relativno uspješne.

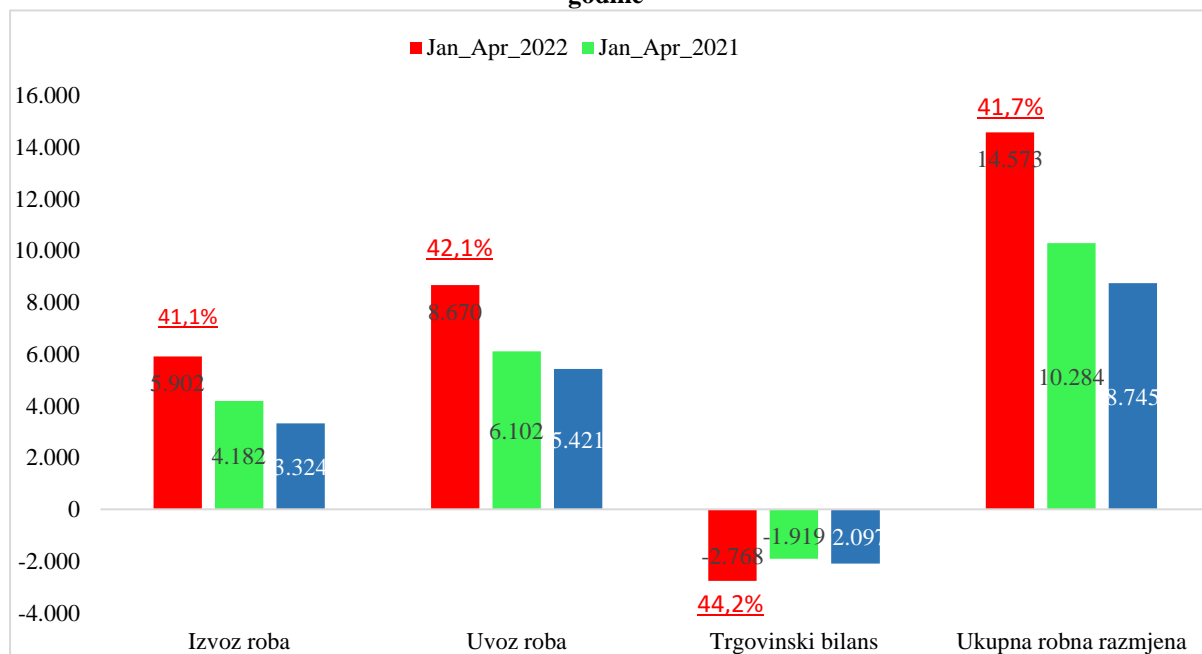
Kada je u pitanju kretanje vanjskotrgovinske robne razmjene u 2022. godinu, trenutno raspoloživi statistički podaci ukazuju da je trend rast nastavljen. Naime, prema raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-april 2022. godine Bosna i Hercegovine je ostvarila izvoz roba u vrijednosti od 5,9 milijardi KM što predstavlja povećanje od 1,7 milijardi KM odnosno

41,1% u odnosu na isti period prethodne godine.²³ Međutim, prilikom interpretacije ovih prilično visokih stopa rasta potrebno ima ti na umu cjenovni efekat koji je najvjerojatnije doveo do ovako visokih povećanja. Naime, podaci MMF ukazuju da je ukupni indeks svjetskih cijena uvećan za preko 50%, pri čemu su najveća povećanja zabilježena u okviru kategorija energenti, hrana i industrijski inputi.

Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-april 2022. godine posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija povećanja ostvarena u okviru izvoza baznih metala (aluminij) koji je višestruko uvećan, a doprinos rasti ukupnog robnog izvoza je iznosio 9,3 p.p. Pored baznih metala, značajna povećanja izvoza su registrirana u okviru izvoza električne energije 67,4% uz doprinos rasti od skoro 5 p.p, zatim hemijskih proizvoda 43,8% 2,0 p.p, proizvodnja koksa koja je udvostučena 2,1 p.p, gotovih metalnih proizvoda, električne opreme, namještaja i dr.

S druge strane, ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-april 2022. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od 4,4 milijarde KM što predstavlja povećanje od preko 40% u odnosu na isti period prethodne godine. Izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u zemlje CEFTA-e 2022. godine iznosio je 1,1 milijardu KM što predstavlja povećanje od preko 65%. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine tokom navedenog perioda posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja zabilježena prilikom izvoza u Srbiju koji je iznosilo skoro 80% (8,5 p.p), Italiju 64,1% (6,3 p.p), Njemačku 41,5% (6,3 p.p), Hrvatsku 45,7% (6,5 p.p), Austriju 33,5% (3,1 p.p) i Sloveniju 19,8% (1,8 p.p). Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u periodu januar-april 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 14: Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini u periodu januar-april 2022. godine

Izvor: BHAS

S druge strane, pored povećanja robnog izvoza tokom prva četiri mjeseca 2022. godine u Bosni i Hercegovini došlo je i do povećanja robnog uvoza. Tako je uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu

²³ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za mart 2021. godine-prethodni podaci“, 26.04.2022. godine.

u periodu januar-april 2022. godine prema podacima BHAS-a iznosio skoro 8,7 milijardi KM što predstavlja nominalni rast od 42,1% odnosno (oko 2,6 milijardi KM) u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po proizvodima, najznačajnija povećanja uvoza roba su registrirana u okviru uvoza baznih metala i rafiniranih naftnih derivata gdje je uvoz udvostručen dok je doprinos rastu ukupnog uvoza iznosio 7,1 p.p odnosno 6,9 p.p respektivno. Pored ovih kategorije, značajan rast uvoza roba registriran je u okviru uvoza hemijskih proizvoda 63% (2,5 p.p), kamenog uglja 91,5 % (1,9 p.p), prehrambenih proizvoda 25,5 (2,7 p.p) i dr... Ako se uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u periodu januar-april 2022. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe uvezeno sa tržišta zemalja EU u vrijednosti od oko 4,9 milijardi KM što predstavlja povećanje od 31,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio je 1,1 milijardu KM što predstavlja povećanje od 41,1%. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja istog zabilježena prilikom uvoza iz Indije koji je višestruko uvećan uz doprinos rastu od (4,6 p.p), zatim Srbije 41,4% (4,6 p.p), Hrvatske za 49,8% (4,2 p.p), Italije 33,9% (4,1 p.p), Njemačke 18,9% (2,4) p.p, Turske 57,6% (3,3 p.p), Kine 43,3% (3,3 p.p), Austrije 28,3% (1,2 p.p) i Slovenije 18,3 % (0,9 p.p).²⁴

Vanjskotrgovinski robni deficit u periodu januar-april 2022. godine iznosio je skoro 2,8 milijardi KM i uvećan je za oko 850 miliona KM odnosno skoro 45% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po proizvodima najznačajnije kategorije koje su dovele do povećanja vanjskotrgovinskog deficita u 2022. godini su naftni derivati, farmaceutski preparati, motorna vozila, farmaceutski i prehrambeni proizvodi. S druge strane, Bosna i Hercegovina je nastavila da bilježi suficit u okviru kategorija kao što su električna energija, namještaj, određeni metalni proizvodi, obuća i dr.

Ukupna pokrivenost uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini u periodu januar-april 2022. godine iznosila je 68,1%. Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima, pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EU iznosila je 89,2%, dok je pokrivenost za zemljama CEFTA-e iznosila 102,3%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini za period januar-april 2022. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

²⁴ Kada je u pitanju bh. uvoz roba u 2022. godini vrijedi istaći da je u posljednjih nekoliko mjeseci primjetno povećanje uvoza roba iz Indije, pa je tako ovaj rast uvoza roba iz Indije imao pozitivan doprinos rastu ukupnog uvoza roba od skoro 5 p.p. U okviru uvoza iz Indije najznačajniji udio ima uvoz sirovog aluminijuma.

Tabela 11: Vanjskotrgovinska robna razmjena za period januar-april 2022. godine po HS klasifikaciji

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ			UVOZ				DEFICIT					
	Kl_2021	Kl_2022	2022/2021 promjena %		Kl_2021	Kl_2022	2022/2021 promjena %		Kl_2021	Kl_2022	2022/2021 promjena %		Pokrivenost uvozi izvozom
	u mil KM	u mil KM	g/g	pp	u mil KM	u mil KM	g/g	pp	u mil KM	u mil KM	g/g	pp	
UKUPNO	3068	4292	39,9	39,9	4403	6299	43,1	43,1	-1335	-2007	50,3	50,3	68,1%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI	33	39	18,5	0,2	132	158	20,0	0,60	-99	-120	20,5	1,52	24,4%
2 PORJEKLA MASTI I ULJA	46	55	19,9	0,30	193	277	43,5	1,91	-148	-222	50,8	5,61	19,8%
3 ŽIVOTINJSKOG PREHRAMBENE	25	27	9,3	0,07	34	50	44,2	0,35	-10	-23	133,0	0,97	54,4%
4 PRERABEVINE PROIZVODI	84	98	17,3	0,47	377	456	21,1	1,80	-293	-358	22,2	4,86	21,5%
5 MINERALNOG PROIZVODI HEMISKE	331	580	75,2	8,12	476	912	91,6	9,90	-145	-332	128,9	14,01	63,6%
6 INDUSTRIJE ILI PLASTICNE MASE,	206	278	35,0	2,35	441	537	21,7	2,17	-235	-259	10,0	1,76	51,8%
7 GUMA I KAUČUK	144	193	34,5	1,62	343	455	32,7	2,54	-199	-262	31,3	4,67	42,5%
8 KOŽA I KRZNO	30	32	9,8	0,09	70	88	25,7	0,41	-41	-56	37,3	1,13	36,8%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	184	252	37,3	2,23	79	119	50,5	0,91	105	133	27,2	-2,13	211,9%
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJHOVI TEKSTIL I TEKSTILNI	80	123	53,8	1,40	102	141	38,0	0,88	-22	-18	-19,0	-0,31	87,3%
11 PROIZVODI OBUČA, SESIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	155	186	19,4	0,98	298	363	21,8	1,48	-143	-177	24,4	2,61	51,1%
12 PROIZVODI OD BAZNIH MASNE, APARATI,	164	206	25,7	1,37	83	98	18,8	0,35	81	108	32,7	-1,99	210,1%
13 MEHANIČKI I TRANSPORTNA	28	42	52,2	0,47	82	118	44,1	0,82	-54	-76	40,0	1,62	35,7%
14 KAMENA, GIPSA, BISERI, PLEMENTI	17	15	-12,7	-0,07	15	16	10,1	0,03	2	-2	-188,1	0,27	89,6%
15 METALI I NJHOVI BAZNI METALI	571	1012	77,2	14,37	574	1141	98,7	12,87	-3	-129	4193,3	9,42	88,7%
16 SREDSIVA I NJHOVI SATOVI, MJERNI,	479	591	23,4	3,65	637	778	22,1	3,20	-158	-187	18,3	2,16	76,0%
17 MUZIČKI I ORUŽJE I MUNICIJA, NJHOVI DIJELOVI I	93	117	25,4	0,77	285	341	19,6	1,27	-192	-224	16,8	2,42	34,3%
18 RAZNI PROIZVODI	11	18	63,0	0,22	63	90	42,2	0,60	-52	-72	37,9	1,48	19,6%
19 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI	53	41	-21,9	-0,37	3	4	34,4	0,02	49	37	-25,6	0,94	953,5%
20 RAZNI PROIZVODI	332	386	16,4	1,77	109	144	32,5	0,80	223	242	8,5	-1,42	68,7%
21 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	0,0%
98 NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

5. Strana direktna ulaganja

U vrijeme pisanja informacije nisu bili dostupni podaci o stranim direktnim ulaganjima za mjesec januar, februar, mart i april 2022. godine.

Ukupna SDU su prema posljednjim dostupnim podacima CBBiH u 2021. god. dostigla 869,9 mil. KM (neto finansijska pasiva). Ovaj iznos je za 22,1% veći u odnosu na isti period prošle godine. Neto finansijska aktiva je sa dostignutih 73,9 mil. KM manja za 44,1% g/g dok su reinvestirane zarade sa dostignutih 401,3 mil. KM manje za 31,6% g/g. Sa ovim iznosom reinvestirane zarade su ostvarile učešće od 46,1% u ukupnim SDU što je u poređenju sa prošlom godinom manje za 36,2 procentna poena (u 2021. godini su imale učešće 82,3%).

Tabela 12: Strana direktna ulaganja po kvartalima

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2018	321,4	189,8	306,2	175,1	992,4
2019	269,0	429,4	65,2	-4,1	759,6
2020	249,7	220,9	174,7	67,4	712,7
2021	353,4	423,7	303,1	-210,4	869,9

Izvor: CBBiH

Kreditna agencija Standard & Poor's potvrdila je 04.02.2022. godine Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“. Druga kreditna agencija Moody's Investors Service je 21.08.2020. godine potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“.

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), člana 54. stava (1) tačke b) i člana 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____. sjednici, održanoj _____ godine, donijelo

Z A K L J U Č A K

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je dokument *Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za Bosnu i Hercegovinu januar/siječanj - april/travanj 2022. godine*. broj: _____ od _____. godine.

Broj: _____ , _____ . godina.
S a r a j e v o

M. P.

Predsjedavajući
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Dr. Zoran Tegeltija

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), članka 54. stavka (1) točke b) i članka 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____ . sjednici, održanoj _____ godine, donijelo je

Z A K L J U Č A K

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je dokument *Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za Bosnu i Hercegovinu januar/siječanj - april/travanj 2022. godine.* broj: _____ od _____ . godine.

Broj: _____ , _____ . godina.
S a r a j e v o

M. P. Predsjedatelj
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Dr. Zoran Tegeltija

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 и 24/08), члана 54. става (1) тачке б) и члана 56. Пословника о раду Савјета министара Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 22/03) Савјет министара Босне и Херцеговине на _____ сједници, одржаној _____ године, донио је
(број сједнице) (датум сједнице)

ЗАКЉУЧАК

1. Савјет министара Босне и Херцеговине усвојио је документ ***Информација о кретању макроекономских показатеља за Босну и Херцеговину јануар/сијечањ – април/травањ 2022. године.***

број: _____ од _____ године.

Број: _____, _____ година.

С а р а ј е в о

М. П.

Предсједавајући
Савјета министара Босне и Херцеговине
Др Зоран Тегелтија